UUTISET

Maisemansuojelua maassa, jossa periaatteessa mitä tahansa maisemaa voidaan pitää kauniina, ei pitäisi toteuttaa maa-aineslain kaltaisilla ylimalkaisilla säännöksillä. **LAKIMIES TOMMI SIIVONEN, MTK**

Viennissä merkkejä paremmasta

Suomen viennissä on näkyvissä varovaisia merkkejä noususta. Tilausmäärä kasvaa ja satamavienti vetää. ”Ainakaan alaspäin ei enää mennä”, EK:ssa arvioidaan.

Teollisuuden tilaukset ovat olleet kasvussa vuoden ajan, tammi–marraskuussa tilaukset lisääntyivät seitsemän prosenttia. Marraskuussa erityisesti metallin ja kemian tilaukset kasvoivat.

”Tilausten kasvu kertoo sen, ettei vienti Suomesta enää ainakaan vähene. Pikemminkin nyt näkyy merkkejä varovaisesta kasvusta”, Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n johtava ekonomisti **Penna Urrila** sanoo.

Hän kuitenkin muistuttaa, että viennin arvo on pudonnut erittäin kauas hyvistä vuosista 2007–2008.

”Vaikka nousua on, tästä on äärimmäisen pitkä tie entiseen tasoon.”

Hinnat putosivat vielä marraskuussa

Satamien kasvuluvut kertovat osaltaan viennin kasvusta, mutta Urrilan mukaan kyse on konteista ja vientimääristä. Kun kokonaisvientiä arvioidaan, pitää myös hinta ottaa huomioon.

Vientihintojen tuorein tilasto on marraskuusta, jolloin hinnat putosivat 0,6 prosenttia vuoden takaisesta.

Vuosimuutos oli 0,2 prosenttia miinuksella.

Koko Suomen kansantalous kasvoi marraskuussa Tilastokeskuksen mukaan noin prosentin, kun työpäivien määrä otetaan huomioon. Ilman työpäiväkorjausta kansantuote aleni puoli prosenttia.

Urrilan mukaan tilanne Suomessa on jakautunut kahtia: maailmanlaajuisilla yrityksillä menee melko hyvin, mutta Venäjälle vievät ovat vaikeuksissa.

Suomen taloutta auttaa öljyn hinnan alentuminen ja vientiä euron heikentyminen dollariin nähden. Toisaalta euro on vahvistunut ruplaan ja kruunuun verrattuna.

”Euron vahvistuminen auttaa sekä suoraa vientiä dollarialueelle että euromaihin. Euromaiden talous kehittyy viennin helpottuessa ja se säteilee Suomeenkin.”

JOUKO KYYTSÖNEN

Satamissa vilkastui loppuvuonna

Vienti Suomen satamista vilkastui viime vuoden lopulla selvästi.

Helsingin kautta vietiin tavaraa joulukuussa peräti 15 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Koko vuoden vienti Helsingistä kasvoi seitsemän prosenttia.

Helsingin sataman toimitusjohtaja **Kimmo Mäki** sanoo, että veto alkoi parantua viime vuoden puolivälissä.

”Vaikea sanoa, miten vauhti jatkuu, mutta ainakin nyt alkuvuosi näyttää kohtuullisen hyvältä.”

Helsingissä viennin ja tuonnin kokonaisliikenne oli 10,8 miljoonaa tonnia viime vuonna.

Suomen suurimman vientisataman Hamina-Kotkan toimitusjohtaja **Kimmo Naski** on tyytyväinen viime vuoden vientimäärään, joka jäi vain vajaan prosentin edellisvuotta pienemmäksi.

”Loppuvuosi oli ihan hyvä. Nyt tuntuisi, että vienti voisi pysyä sillä tasolla, mutta perspektiivi eteenpäin on kovin lyhyt tällä hetkellä.”

Eniten epävarmuutta luo Naskin mukaan Venäjän tilanne, joka heijastuu monin tavoin Suomeen.

JARKKO SIRKIÄ

Alkuvuosi näyttää kohtuullisen hyvältä Helsingin satamassa.

Selvää kasvua Hamina-Kotkan viennissä oli metsäteollisuuden tuotteissa. Sellukuljetukset kasvoivat viime vuonna seitsemän prosenttia.

”Kemiallinen metsäteollisuus oli ihan huippuvuosien tasolla”, Naski sanoo.

Kotka-Haminan kautta kulki tavaraa viime vuonna 13,4 miljoonaa tonnia.

Porin sataman kokonaisliikenteen tavaramäärä laski viime vuonna 4,1 miljoonaan tonniin, mikä oli kolme prosenttia edellisvuotta vähemmän. Porissa viennin ja tuonnin lisäksi myös kotimaan liikenne on merkittävää.

Porin satamajohtajan **Jaakko Nirhamon** mukaan vuoden viimeisellä neljänneksellä vienti piristyi, mutta koko vuosi jäi silti kolmisen prosenttia miinukselle.

”Joulukuussa kasvaneeseen liikennemäärään osaltaan syynä on todennäköisesti tämän vuoden alussa voimaan tullut rikkidirektiivi. Viime vuoden lopulla haluttiin hoitaa kuljetuksia, jotka oli mahdollista hoitaa vielä vanhojen säännösten mukaisesti.”

Sahatavaran vienti Porista nousi edellisvuoden 350 000 kuutiometristä 413 000 kuutiometriin eli kasvua kertyi 18 prosenttia.

Tämän vuoden näkymiä sahatavaran viennissä varjostaa Nirhamon mukaan Venäjän ruplan ja Ruotsin kruunun halpeneminen euroon nähden, mikä heikentää suomalaisten sahojen kilpailukykyä naapurimaihin verrattuna.

JUHA KAIHLANEN

Kuljetusalan barometri: Kannattavuus heikkenee

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL:n kuljetusbarometrin perusteella alan kannattavuus heikkenee tämän vuoden neljän alkukuukauden aikana.

Yrityksistä 37 prosenttia arvioi kannattavuuden heikkenevän ja 15 prosenttia paranevan.

Barometrissä kannattavuussaldo heikkeni -22:een, kun se syksyllä oli -19.

Myös yritysten liikevaihdon odotetaan laskevan syksystä, vaikka syksylläkin yritykset saivat kuljetuksia odotuksiaan vähemmän.

Dieselin hinnan lasku ei juuri näy kuorma-autoilijoiden taloudessa, sillä sopimuksessa olevien klausuulien eli ehtojen ansiosta säästöt siirtyvät pääasiallisesti kuljetuksia tilaavien katteisiin.

Klausuulit toimivat polttoaineen hintojen noustessa toisinpäin, eli asiakkaat maksavat polttoaineen hinnannousun.

Öljyn hinnan lasku on alentanut dieselin hintaa noin 25 senttiä litralta vuoden sisällä, mutta työvoima- ja muut kustannukset ovat nousseet.

Öljytuotteiden hinnan lasku ei lisännyt kuljetusten kysyntää, barometristä selviää.

Tukki- ja kuitupuuta kuljettavat yritykset ovat investoineet aiempaa suurempiin autoihin vuoden 2013 asetusmuutoksen mukaisesti.

SKAL:n mukaan hyödyt kasvusta ovat enimmäkseen päätyneet metsäteollisuuden asiakkaille.

Keväällä metsäkuljetusfirmat odottavat kasvua osaksi heikon syksyn ja osaksi sahojen elpymisen vuoksi.

Miltei joka kymmenes vastanneista joutui päivittäin etsimään pysäköinti- tai taukopaikkaa voidakseen pitää lakisääteisen tauon, koska levähdyspaikkoja on niukasti.

Eniten on pulaa pääkaupunkiseudulla.

JOUKO KYYTSÖNEN

JUHA SORRI

Ruotokassin alue Uuraisten kunnan Kangashäkin kylässä luetaan arvokkaana harjualueena ge2-merkinnän piiriin. Maanomistaja Pasi Pyrhönen kokee tilanteen kohtuuttomaksi. Maanotto alueella on kielletty, ja ge2 saattaa siten maksaa Pyrhöselle satojatuhansia euroja.

Maiseman suojelu uhkaa vesittää maakaupat

Maisemansuojelumerkintä ge2 voi tuoda maanomistajalle satojen tuhansien eurojen menetykset

UURAINEN (MT)

Pasi ja **Heini Pyrhösen** suunnittelema maa-aineskauppa Uuraisten Kangashäkin kylässä sijaitsevalla Ruotokassin alueella tyssäsi maakuntakaavaan sisällytettyyn ge2-merkintään.

Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokas, maisemansuojelullinen harjualue.

MTK pitää tilannetta ongelmallisena.

Kaavamerkintä esti kaupan

Pyrhösten vuonna 2010 hieroma maa-aineskauppa Lemminkäinen Infra Oy:n kanssa kariutui, koska maa-aineksille ei saanut tarvittavaa ottolupaa.

”Emme voineet solmia kauppaa, sillä kyseisen ge2-merkinnän takia alueelta ei saa ottaa maa-aineksia. Emme olleet saaneet asiasta mitään tietoa, vaikka ympäristövirkamies oli käynyt kartoittamassa Ruotokassin aluetta vuonna 2007 ja lisännyt omistamamme maat ge2:een”, Pasi Pyrhönen kertoo.

Ge2-merkinnän piirissä on Ruotokassin alueella yhteensä 134 hehtaaria, josta 25 hehtaaria kuuluu Pyrhösille.

Lemmikäiselle myytäväksi kaavaillun maa-ainesten ottoalueen pinta-ala on vajaat kuusi hehtaaria.

Suojelua ilman korvauksia

Pyrhöset kokevat, että heitä on kohdeltu epäoikeudenmukaisesti.

”Nämä ovat suvun maita, joiden kauppaamista säästimme pahan päivän varalle. Nyt se paha päivä olisi, sillä olemme jääneet työttömiksi ja rahaa tarvitaan. Maassa on kiinni satojatuhansia euroja”, Pasi Pyrhönen kertoo.

Monipolvinen oikeusprosessi maa-ainesten ottoluvasta ge2-merkityllä alueella on ollut vireillä jo viisi vuotta. Pyrhösten pelkona on, että he menettävät oikeutensa omien maiden käyttöön saamatta vastineeksi minkäänlaisia korvauksia.

”Tämä on, uskomatonta kyllä, mahdollista. Korkeimman hallinto-oikeuden aiemman päätöksen mukaan kyseessä ei ole suojelualue, josta maksettaisiin korvauksia”, Pyrhönen kertoo.

Maanomistaja rinnastaa tilanteen laillistettuun ryöstöön.

”Olisi tärkeää, että koko maassa herää keskustelu, mitä tällainen merkintä voi tarkoittaa. Toivottavasti tämä antaa virikkeitä sellaisille, jotka ovat varjelleet maa-aineksia tuleville sukupolville. Ne kannattaa hyödyntää heti, ettei vihreä virkamies niitä varasta.”

MTK: Valuvika pitää korjata

MTK:n lakimiehen **Tommi Siivosen** mukaan kuvio on maanomistajan kannalta ongelmallinen.

”Maa-aineslaki on ilman muuta luvanmyöntämisedellytysten ja omaisuudensuojan näkökulmasta ongelmallinen.”

”Luvanedellytyksiä koskeva sääntely on maisemien osalta hyvin joustavaa ja yleisluonteista. Se antaa luvan myöntävälle ja valitusviranomaiselle paljon harkintavaltaa päätöksenteossa. Usein maanomistajat kokevat sääntelyn aiheellisesti mielivallaksi”, Siivonen sanoo.

Omaisuudensuojan rajoittaminen edellyttää, että lain rajoitus on täsmällisesti määritelty ja sen toteuttamisessa on huolehdittu riittävistä oikeusturvajärjestelyistä.

Siivosen mielestä kumpikaan ei toteudu maa-aineslaissa.

”Maisemansuojelua maassa, jossa periaatteessa mitä tahansa maisemaa voidaan pitää kauniina, ei pitäisi toteuttaa maa-aineslain kaltaisilla ylimalkaisilla säännöksillä.”

MTK:n kanta on, että lainsäädännöllinen valuvika pitää korjata.

”Tällaisia tapauksia on Suomessa riittämiin, valitettavasti. Yksikään poliittinen puolue ei ole syttynyt asian korjaamiseen”, Siivonen toteaa.

”Harjuille kuuluisi luonnonsuojelumerkintä”

Suunnittelujohtaja **Olli Ristaniemi** Keski-Suomen liitosta pitää aiheellisina maanomistajien pelkoa siitä, että he jäävät kokonaan ilman korvauksia ge2-merkinnän takia.

”Harju-, moreeni- ja kallioalueille kuuluisi maakuntakaavassa luonnonsuojelumerkintä vastaavalla tavalla kuin esimerkiksi soidensuojelussa. Kun valtio lunastaa alueen luonnonsuojelutarkoituksiin, maanomistajille on maksettava riittävä korvaus.”

Heini ja Pasi Pyrhönen ovat säästäneet suvun maita pahan päivän varalle.

Ge2-merkinnän tilanne on paljon epäselvempi maanomistajan oikeuksien kannalta.

Ristaniemi puolustaa Keski-Suomen liiton kantaa, joka on Uuraisten Ruotokassin alueen säilyttäminen ge2:ssa.

”Kyseessä on erittäin luonnontilaisena säilynyt, harvinainen harjukokonaisuus.”

JUKKA KOIVULA

Oikeusprosessi kestänyt puoli vuosikymmentä

Vuonna 2010 Lemminkäinen Infra Oy valitti Keski-Suomen 2. vaihemaakuntakaavan ge2-merkinnästä **Pasi** ja **Heini Pyrhösen** luvalla ympäristöministeriöön.

Vuonna 2011 ympäristöministeriö vahvisti 2. vaihemaakuntakaavan Keski-Suomen maakuntavaltuuston hyväksymässä muodossa.

Asiasta valitettiin edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen, mutta kaava sai lainvoiman 2012 korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) hylättyä kaavasta tehdyn valituksen.

Lemminkäinen Infra Oy teki maa-aineslupahakemuksen Uuraisten Kangashäkin Ruotokassin alueella lokakuussa 2013. Uuraisten kunta puolsi hakemusta.

Keski-Suomen elykeskus valitti maa-aineslupahakemuksesta marraskuussa 2013, ja Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös marraskuussa 2014 puolsi elykeskuksen valitusta.

Uuraisten kunta, Lemminkäinen ja Pyrhöset valittivat, kukin omilla valituksillaan, KHO:hon Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksestä.

KHO:n lopullista päätöstä odotetaan vuoden 2015 aikana.

JUKKA KOIVULA

TALOUDESTA LYHYESTI

Sveitsin frangi vahvistui 30 prosenttia

Sveitsin frangi vahvistui tänään lähes 30 prosenttia euroa vastaan. Se johtui maan keskuspankin päätöksestä hylätä kolme vuotta ollut kytkös euron ja frangin kursseissa.

Keskuspankki luopui nyt asettamastaan 1,2 frangin rajasta suhteessa euroon. Frangilla on ollut paineita vahvistua, sillä sijoittajat ovat käyttäneet sitä turvasatamana. Ensi viikolla euron odotetaan heikentyvän uusien elvytystoimien vuoksi.

Valmismatkojen myynti väheni

Valmismatkojen myynti väheni viime vuonna lähes kuusi prosenttia edellisvuotisesta. Valmismatkalle lähti yli 883 000 suomalaista, Suomen matkatoimistoalan liitto kertoo.

Suosituin valmismatkakohde oli Espanja ja Kanarian saaret, mutta myynti sinne väheni. Kreikan matkat lisääntyivät kuutisen prosenttia. Kaukomaille matkataan Thaimaahan.

Satasella sai halvimman asuinneliön

Suomen halvimmat kerrostaloneliöt maksoivat hieman yli sata euroa viime vuonna. Halpaa oli Pirkanmaalla ja Keski-Suomessa sekä Kainuussa ja Lapissa.

Kalleimmat asunnot ovat Helsingissä, kiinteistönvälittäjä Asuntoverkon tilasto kertoo. Pääkaupungissa tehdyissä kaupoissa neliöstä maksettiin 14 000 euroa.

Asuntoverkon kauppamäärät laskivat kahdeksan prosenttia vuodesta 2013. Erityisen huonosti kävi uusien asuntojen kauppa.

Saksan talous porskuttaa

Saksan talous kasvoi vahvasti viime vuonna muuhun euroalueeseen verrattuna. Bruttokansantuote nousi 1,5 prosenttia. Etukäteen Saksassa arvioitiin 1,2 prosentin talouskasvua.

Vienti ja investoinnit kasvattivat viime vuonna eniten Saksan bruttokansantuotetta. Yksityinen ja julkinen kulutus lisääntyi. Työllisten määrä löi ennätyksiä.